

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **S. R. B.,** zast. JUDr. Leopoldem Petřičem, advokátem, se sídlem Krnov, Hlavní náměstí 1a, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje,** se sídlem Ostrava, 28. října 117, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 2. 2007, č. j. 22 Ca 29/2007 – 12,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupci stěžovatele JUDr. Leopoldu Petřičovi, advokátu, se sídlem Krnov, Hlavní náměstí 1a, **se určuje** částkou 5712 Kč, a bude mu vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 19. 4. 2006, č. j. MSK 70982/2006, bylo změněno rozhodnutí ředitelky Dětského domova a Speciální školy, Vrbno pod Pradědem ze dne 29. 12. 2005, č. j. 51/2005/OŠ, tak, že „zákonný zástupce dítěte S. B., nar. X, S. B., nar. X, trvale bytem H. X, zastoupená p. J. B., nar. X, bytem H. X, je povinna přispívat na úhradu péče v zařízení Dětského domova částkou ve výši 725 Kč měsíčně od 1. 8. 2005“. Ostatní výroky napadeného rozhodnutí zůstaly nezměněny. Rozhodnutí bylo doručeno opatrovníku žalobkyně dne 24. 4. 2006.

Proti tomuto rozhodnutí podal opatrovník žalobkyně dne 26. 4. 2006 podání, které označil jako stížnost pro porušení zákona, a to k Okresnímu soudu v Bruntále, pobočka

Krnov. V uvedeném podání se domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného. Podání bylo zapsáno pod sp. zn. 5 Nc 13/2006, jako nejasné podání a dne 10. 5. 2006 bylo okresním soudem postoupeno podle § 7 odst. 1 z. č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní, dále jen s. ř. s.) Krajskému soudu v Ostravě. Krajský soud v Ostravě přípisem ze dne 29. 5. 2006 vrátil spis Okresnímu soudu v Bruntále s tím, že podání sice lze považovat za žalobu proti rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 19. 4. 2006, avšak se zřetelem k tomu, že bylo adresováno Okresnímu soudu v Bruntále, je nutno postupovat podle § 104b odst. 1 o. s. ř.

Okresní soud v Bruntále usnesením ze dne 29. 6. 2006, č. j. 8 C 222/2006 – 9, řízení zastavil a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že příspěvek na úhradu poskytované péče není pojmem vyplývajícím z občanskoprávních, rodinných, pracovních a obchodních vztahů, nýbrž je založen předpisem práva veřejného zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, a o změně dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů. Okresní soud v Bruntále proto řízení v souladu s ustanovením § 104b o. s. ř. zastavil. Navrhovatel se však může domáhat ochrany svého práva prostřednictvím žaloby proti rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí ředitelky Dětského domova a speciální školy ve Vrbně pod Pradědem ve věci stanovení ošetřovného pro nezletilou S. B. a D. B. s tím, že za tím účelem podá novou žalobu adresovanou přímo Krajskému soudu v Ostravě.

K odvolání opatrovníka žalobkyně Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 20. 11. 2006, č. j. 8 Co 752/2006 – 20, usnesení okresního soudu potvrdil. V odůvodnění usnesení krajský soud mimo jiné poukázal na § 72 odst. 3 s. ř. s., podle něhož, jestliže soud rozhodující v občanském soudním řízení zastavil řízení proto, že šlo o věc, v níž měla být podána žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, může ten, kdo takovou žalobu v občanském soudním řízení podal, podat u věcně a místně příslušného soudu žalobu ve správním soudnictví do 1 měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení. V takovém případě platí, že žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení. Podle odst. 4 shora citovaného ustanovení zmeškání této lhůty pro podání žaloby nelze prominout. Odvolací soud konstatoval, že občanský soudní řád nezná možnost projednání takovéto žaloby a ze všech výše uvedených důvodů proto okresní soud postupoval správně, pokud řízení o přezkum rozhodnutí zastavil. Usnesení nabylo právní moci dne 14. 12. 2006.

Opatrovník žalobkyně pak podáním ze dne 14. 1. 2007 podal žalobu opětovně k Okresnímu soudu v Bruntále. Z připojené obálky plyne, že žaloba byla podána doporučeně dne 15. 1. 2007 pod R 004989, na poště ve M. A., přičemž adresovaná byla: „Paní předsedkyně, Okresní soud, Krnov“. V samotné žalobě pak je uvedeno: „Krajský soud Ostrava cestou Okr. soudu Bruntál, pobočka Krnov“. Okresní soud v Bruntále, pobočka Krnov, přípisem ze dne 16. 1. 2007 postoupil žalobu Krajskému soudu v Ostravě, kam došla dne 18. 1. 2007.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 22. 2. 2007, č. j. 22 Ca 29/2007 – 12, žalobu odmítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění usnesení citoval ust. § 72 odst. 3 a § 40 s. ř. s. Konstatoval, že usnesení Okresního soudu v Bruntále, pobočka Krnov, o zastavení řízení, nabylo právní moci dne 14. 12. 2006. Poněvadž dne 14. 1. 2007 byla neděle, připadl konec jednoměsíční lhůty

na pondělí 15. 1. 2007. Téhož dne žalobkyně žalobu ve správním soudnictví prostřednictvím svého zákonného zástupce odevzdala k poštovní přepravě. Žalobkyně však svou žalobu neadresovala věcně a místě příslušnému soudu (tj. Krajskému soudu v Ostravě), ale adresovala ji Okresnímu soudu v Bruntále, pobočka Krnov. Soud konstatoval, že je-li podání adresováno nepříslušnému soudu, pokládá se za den podání žaloby až den, kdy nepříslušný soud odešle žalobu soudu příslušnému (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. 101/2004 Sb. rozh. NSS). Za den podání žaloby ke Krajskému soudu v Ostravě je proto nutno pokládat až den 16. 1. 2007, kdy je okresní soud mohl nejdříve odevzdat k poštovní přepravě; tohoto dne však již jednoměsíční lhůta pro podání žaloby marně uplynula. Krajský soud proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro opožděnost odmítl.

Proti tomuto usnesení podal opatrovník žalobkyně (dále též jen stěžovatel) včas kasační stížnost. Uvedl, že je mu vytýkáno, že odvolání neadresoval věcně a místně příslušnému soudu, tj. Krajskému soudu v Ostravě, nýbrž Okresnímu soudu v Bruntále, pobočka Krnov. Upozorňoval na to, že ačkoliv byl ustanoven opatrovníkem žalobkyně, nemá právnické vzdělání a proto postupoval v dobré víře, že jeho postup je věcně správný. K tomu uvedl, že kdykoliv podal odpor vůči jakémukoliv rozsudku vydanému soudem nižšího stupně, činil tak prostřednictvím právě tohoto soudu nižšího stupně, který pak věc postoupil nadřízenému orgánu. Ostatně nyní rovněž Krajský soud v Ostravě postoupí věc Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Vyslovil dále názor, že žalobu podal ve lhůtě. Namítal, že rozhodnutí správního orgánu je v rozporu se zákonem. Domníval se, že striktní posuzování dodržení lhůty (jedná se o 1 den) je na hraně s dobrými mravy, neboť jeho manželka nemůže být perzekuována za to, že jí soud určil opatrovníka bez právního vzdělání. Trval na přezkoumání rozhodnutí.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 12. 4. 2007, č. j. 22 Ca 29/2007 – 22, ustanovil žalobkyni pro řízení o kasační stížnosti zástupce JUDr. Leopolda Petřiče, advokáta.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v postupu krajského soudu nespatřuje pochybení a podle dosavadní judikatury v takovém postupu krajského soudu nespatřuje pochybení ani Nejvyšší správní soud. K tvrzení stěžovatele, že předmětnou žalobu podal u věcně nepříslušného soudu v dobré víře s tím, že jedná správně, poukázal na skutečnost, že ve stejné věci již dříve podal stěžovatel žalobu Okresnímu soudu v Bruntále v rámci občanskoprávního řízení, přičemž tento soud ve svém usnesení o zastavení řízení ze dne 29. 6. 2006 poučil stěžovatele v tom smyslu, že věcně a místně příslušným v projednání žaloby je přímo Krajský soud v Ostravě. Tuto skutečnost zopakoval v rámci odvolacího řízení v této občanskoprávní věci také Krajský soud v Ostravě v usnesení ze dne 20. 11. 2006, kterým potvrdil usnesení okresního soudu. Předpoklad stěžovatele ve správnost jeho faktického postupu je tedy v rozporu s dvojím poučením, které od výše uvedených soudů obdržel. Žalovaný se domnívá, že by kasační stížnost měla být Nejvyšším správním soudem zamítnuta jako nedůvodná. S ohledem na to nepovažuje za potřebné se k dané věci vyjadřovat po věcné stránce.

Žalobkyně ve svém stanovisku k vyjádření žalovaného ze dne 6. 6. 2007 m. j. uvedla, že i když ji stíhají nepříznivé účinky odmítnutí žaloby z důvodu, že svou žalobu neadresovala věcně a místně příslušnému soudu, tj. Krajskému soudu v Ostravě, ale adresovala ji Okresnímu soudu v Bruntále, pobočka Krnov, a v důsledku toho marně uplynula jednoměsíční lhůta pro podání žaloby, tak toto procesní zavinění bylo způsobeno neúmyslně ustanoveným opatrovníkem J. B., který jako ustanovený opatrovník nepostupoval v intencích

poučení, kterého se mu dostalo soudem, neboť jako laik v oboru tak náročné disciplíny jako je oblast soudních přezkumů správních rozhodnutí, se dostatečně neorientoval. Žalobkyně přirozeně ví, že zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout, nicméně věří, že se jí podaří v nastaveném čase ve spolupráci se žalovaným věc vyřešit jiným uspokojivým způsobem.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu z hledisek uvedených v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatel podává z důvodu uvedeného vust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť lze dovodit, že usnesení o odmítnutí žaloby považuje za nezákonné.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud uvádí, že na základě výše popsaného postupu je nutno dospět k závěru, že věcně a místně příslušným soudem k přezkoumání rozhodnutí žalovaného byl Krajský soud v Ostravě, a byla-li žaloba podána u Okresního soudu v Bruntále, pobočka Krnov, byla podána u věcně a místně nepříslušného soudu.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že není na újmu účastníkům řízení před správním orgánem, jestliže se z neznalosti žalobou obrátí do nesprávné soudní větve. Oba procesní předpisy (občanský soudní řád a soudní řád správní) mají totiž ustanovení umožňující odmítnout takovou nesprávnou žalobu, nebo řízení o takové žalobě zastavit (§ 46 odst. 2 a § 68b) s. ř. s., § 104b o. s. ř.). Soud musí v takovém případě poučit žalobce o tom, že žalobu je třeba podat ve druhé větvi soudnictví; řídí-li se účastník takovým poučením, neztrácí lhůtu, kterou oba předpisy pro podání žaloby stanoví (§ 72 odst. 3 s. ř. s., § 82 odst. 3 o. s. ř.), jestliže tuto lhůtu dodržel při podání původní žaloby.

Takovou možnost postupovat měla i žalobkyně v posuzované věci. Žalobkyně, respektive její opatrovník, tedy stěžovatel, obdržel rozhodnutí žalovaného dne 24. 4. 2006. Dne 28. 4. 2006 se obrátil se svou žalobou do nesprávné soudní větve, tj. na Okresní soud v Bruntále, pobočka Krnov. Usnesení o zastavení řízení podle § 104 písm. b) odst. 1 o. s. ř. nabylo právní moci dne 14. 12. 2006. Z usnesení Okresního soudu v Bruntále, pobočka Krnov, ze dne 29. 6. 2006, č. j. 8 C 222/2006 – 9, a z usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 11. 2006, č. j. 8 Co 752/2006 – 20, pak zcela jednoznačně plyne, a stěžovatel byl tedy takto i poučen, že jestliže soud rozhodující v občanském soudním řízení zastavil řízení proto, že šlo o věc, v níž měla být podána žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, může ten, kdo takovou žalobu v občanském soudním řízení podal, podat u věcně a místně příslušného soudu žalobu ve správním soudnictví do 1 měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení. V takovém případě platí, že žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení. V usnesení Okresního soudu v Bruntále, pobočka Krnov, o zastavení řízení, je pak výslovně uvedeno, že žalobkyně má podat novou žalobu a adresovat ji přímo Krajskému soudu v Ostravě. Stěžovatel tedy měl podat žalobu do 15. 1. 2007 Krajskému soudu v Ostravě. Tímto způsobem však nepostupoval, a přes výše uvedené poučení podal opět žalobu k Okresnímu soudu v Bruntále, pobočka Krnov.

K tomu nutno uvést, že v obou usneseních soudů rozhodujících v občanském soudním řízení, byl stěžovatel jasně, srozumitelně a zřetelně poučen o tom, že je třeba žalobu podat do 1 měsíce od právní moci usnesení o zastavení řízení u Krajského soudu v Ostravě. Nejvyšší správní soud má za to, že nedostatek právnického vzdělání opatrovníka žalobkyně

zde nemohlo být na újmu žalobkyně, neboť stačilo pouze postupovat tak, jak bylo v uvedených usneseních popsáno. Neobstojí ani námitka, že opatrovník postupoval v dobré víře podle svých zkušeností při podávání opravných prostředků proti rozhodnutím soudů nižších stupňů. V poučení o opravných prostředcích soudy vždy uvádějí (nebo by měly uvádět) přesný postup, jak při jejich podání postupovat, přičemž poučení by mělo odpovídat příslušným procesním předpisům. Lze tedy souhlasit s opatrovníkem žalobkyně potud, že například odvolání proti rozhodnutí okresního soudu se podává u okresního soudu, který věc postoupí příslušnému krajskému soudu, a kasační stížnost se podává u krajského soudu, který vydal rozhodnutí, proti němuž směřuje a krajský soud poté předloží věc Nejvyššímu správnímu soudu.

Nutno zdůraznit, že pro podání žaloby poté, co bylo řízení zastaveno podle § 104b o. s. ř., protože žaloba byla podána v nesprávné větvi soudnictví, však platí specielní procesní postup uvedený v ustanovení § 72 odst. 3 s. ř. s., totiž ten, že žalobu je třeba ve lhůtě 1 měsíce od právní moci usnesení o zastavení řízení podat u příslušného krajského soudu rozhodujícího ve správním soudnictví. Procesní postupy při podávání odvolání proti rozhodnutím nižších soudů a při podání žaloby jsou zcela odchylné. Nicméně podstatným zůstává nadále i to, že o tomto specielním postupu byl stěžovatel poučen a stačilo pouze se tímto poučením řídit a podle něho postupovat.

Jak již bylo výše uvedeno, usnesení o zastavení řízení podle § 104b o. s. ř. nabylo právní moci dne 14. 12. 2006. K zachování lhůty tedy bylo třeba, aby žaloba byla věcně a místně příslušnému Krajskému soudu v Ostravě podána v pondělí dne 15. 1. 2007. Stěžovatel sice žalobu podal poslední den lhůty, tedy dne 15. 1. 2007 doporučeně na poště, avšak adresoval ji opět nesprávně Okresnímu soudu v Bruntále, pobočka Krnov. Krajský soud v Ostravě proto správně dovodil, že za den podání žaloby je možno považovat až 16. 1. 2007, kdy nepříslušný soud odeslal žalobu soudu příslušnému (rozhodnutí NSS č. 101/2004 Sb. rozhodnutí NSS).

Nutno tedy uzavřít, že lhůta pro podání žaloby ve smyslu § 72 odst. 3 s. ř. s. je zachována jen tehdy, postupuje-li žalobce v souladu s poučením soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení a do 1 měsíce od právní moci usnesení o zastavení řízení podá žalobu u soudu rozhodujícího ve správním soudnictví. Podá-li naopak žalobu opětovně u soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení, ztrácí tím jednou provždy lhůtu pro podání žaloby, a pozbývá tak možnosti, aby jeho žaloba byla meritorně projednána (obdobně též rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. 1 As 14/2007).

K námitce stěžovatele, že lhůta byla zmeškána pouze o 1 den, nutno dodat, že podle § 72 odst. 4 s. ř. s. zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout.

Se zřetelem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud konstatuje, že v postupu krajského soudu nebylo shledáno pochybení, a usnesení, jímž byla žaloba odmítnuta pro opožděnost, nelze považovat za nezákonné. Za této situace se pak již Nejvyšší správní soud nemohl zabývat námitkami směřujícími proti rozhodnutí žalovaného správního orgánu. Nejvyšší správní soud tedy neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti,

neboť stěžovatel neměl ve věci úspěch a žalovaný náhradu nákladů řízení nepožadoval (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Zástupci stěžovatele byla stanovena odměna za zastupování za 2 úkony právní služby po 2100 Kč (příprava a převzetí zastoupení, podání ze dne 6. 6. 2007 - § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb. ve znění od 1. 9. 2006, ve spojení s ust. § 10 odst. 1 a § 7 bod 3 téže vyhlášky), dále náhrada hotových výdajů 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 4800 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Částka daně, vypočtená podle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 912 Kč. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 5712 Kč.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že v řízení o kasační stížnosti nelze při stanovení odměny postupovat podle § 11 vyhl. č. 484/2000 Sb., neboť sazba odměny 5000 Kč tam uvedená platí pouze pro žaloby podle části páté občanského soudního řádu. O takovou věc však v daném případě nešlo.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. prosince 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu